

Man kan, hvad man vil!

A Professionel jæger

Da Natasha Illum Berg var 18 år gammel i 1989, rejste hun til Afrika. Her besluttede hun, at hun ville være storvildtjæger i Tanzania.

Natasha fortæller i sin bog *Floder af rød jord* fra 1999, at hun kommer fra en slægt af kvinder med stor lyst til eventyr. Men eventyrlyst var ikke nok for at blive storvildtjæger i en verden, hvor kvinder blev diskrimineret. Der var brug for både vilje og lyst til kamp - og det havde hun:

”Det var professionel jæger, jeg var kommet for at blive, og det var, hvad jeg ville blive. Kampen var jeg ikke bange for.”

Det lykkedes for Natasha at blive lærling hos tre professionelle storvildtjægere i Tanzania. Men det tog hende næsten fem år at få licens til selv at kunne arbejde som professionel. I 1997 blev hun den første og eneste professionelle kvindelige jæger i en verden domineret af mænd..

At være ung kvinde og give 15 afrikanske mænd arbejdsopgaver i en camp var ikke nemt. De var vant til at se på kvinderne i deres landsbyer som mennesker, der stod under dem selv. Nu havde de pludselig en kvindelig chef. Det var en situation både mændene og Natasha skulle lære at klare. Når Natasha var alene i campen uden sin mandlige chef eller sine kunder, der som regel også var mænd, spiste hun alene for ikke at komme for tæt på de ansatte. Hun skulle være deres chef, selv om hun var kvinde. Lidt efter lidt lærte hun at bruge humor i kampen for sin position som chef. Hun lærte også, at hun var nødt til at være dygtigere end sine mandlige kolleger - ligesom andre kvinder i mandefag.

Men det var ikke kun de afrikanske ansatte, der syntes, det var et problem, at Natasha var kvinde. Hendes kolleger var slet ikke glade for at have en kvindelig kollega. Og hendes kunder, de europæiske og amerikanske jagtgæster, blev meget overraskede, når de mødte deres professionelle storvildtjæger og fandt ud af, at jægeren var en kvinde. For nogle var det næsten en provokation, så Natasha kunne få spørgsmål som: *”Hvornår har du tænkt dig at leve et liv som en rigtig kvinde?”*

Og europæerne i Tanzania sladrede om hende. De mente, at hun i virkeligheden bare ville giftes med en professionel jæger eller prøve at imponere sin far. Da Natasha var barn, gik hendes far på jagt i Sverige, hvor Natasha boede sammen med sin familie, til hun var 12. Men det var ikke hendes far, der havde skudt tre tigre i Indien. Det var hendes danske farmor. Og det var hende, der lærte Natasha, da hun var lille, at en leopard *”kan gemme sig bag en tændstikæske, og den er hurtig som et lyn”*.

Naturen har altid været Natashas bedste ven. For Natasha er Afrika en kærlighedsaffære. Hun kan være alene i mange dage i et lille telt uden at føle sig ensom, når hun er ude for at finde dyr til sine kunder. I *Floder af rød jord* tager hun læseren med på jagt, så man føler, at man er med på jagten sammen med Natasha og hendes jagtgæster.

I 2003 udgav Natasha Illum Berg *Te i den blå sofa*. Bogen handler om at være kvindelig storvildtjæger og forfatter i Tanzania og om hendes møde med kærligheden og døden.

Siden har hun skrevet mange bøger, der er blevet oversat til flere sprog.

Man kan, hvad man vil!

B Fra Togo i Vestafrika til Grønland

En tidlig morgen i skoleferien gik 16-årige Tété-Michel Kpomassie ud for at samle kokosnødder sammen med sin bror og en onkel. De klatrede op i hver sin kokospalme. Tete-Michel klatrede så højt, at han kom op over nødderne, så han bare skulle sparke til dem, for at få dem til at falde ned. Men først tog han en stor flot kokosnød, huggede toppen af den og begyndte at drikke mælken. Pludselig så han en grøn pytonslange, der lå oven på en masse æg! Chokeret begyndte han langsomt at klatre ned. Slangen fulgte efter. Godt ti meter fra jorden gled den ned over hans hoved, ned over hans ryg ... Tété-Michel sprang. Derefter blev alt sort for ham.

Nogle dage efter vågnede han i sin fars hus med høj feber. Han kunne hverken gå eller stå. Men tre uger senere var Tété-Michel helt rask. Derfor besluttede hans far, at han skulle være præst ved en af de traditionelle religioner i Togo som tak for, at guderne havde gjort ham rask. Men han blev aldrig præst. En bog stoppede ham. Han så den en dag hos en boghandler i byen. Bogen hed ”Eskimoerne fra Grønland til Alaska”. Tété-Michel læste og læste, og pludselig vidste han, at han ville til Grønland.

Han kiggede på et kort for at se, hvor Grønland lå og for at finde den bedste vej. Men Grønland lå meget længere væk fra Togo i Vestafrika, end Tété-Michel havde forestillet sig. Han vidste, at han aldrig ville få penge nok til at rejse så langt. Derfor besluttede han at rejse fra et sted til det næste og så finde arbejde og tjene penge undervejs, så han en dag kunne ende i Grønland.

Uden at fortælle sin familie noget, rejste han til Ghana, Togos naboland. Da Tété-Michel rejste hjemmefra, var han 16 år gammel. I 1965 gik han i land i Grønland som 24-årig. Undervejs havde han arbejdet i Ghana, i Senegal, i Mauretania, i Frankrig, i Tyskland og i Danmark og lært engelsk, tysk og dansk. Fransk lærte han allerede som barn. I København brugte han al sin fritid på Det Kongelige Bibliotek og på Nationalmuseet for at lære så meget som muligt om Grønland.

Den 19. juni 1965 sejlede han sammen med otte andre passagerer fra København til Sydvestgrønland, hvor de ankom den 27. juni midt på dagen. Tété-Michel vidste, at han var den første afrikaner i Grønland. Alle indbyggerne i den lille by, 1800 mennesker, var på havnen for at modtage skibet. Da de fik øje på Tété-Michel, blev der helt stille. Børnene blev bange. De troede ikke, Tété-Michel var et rigtigt menneske. Og så var han 180 cm høj, mens grønlandske mænd dengang kun var 160 cm høje i gennemsnit. Men mødet mellem Tété-Michel og grønlænderne endte med, at alle ville have, at Tété-Michel skulle komme og bo hos dem.

Mens Tété-Michel Kpomassie var i Grønland skrev han 660 sider dagbog. Mødet med det kolde vinterklima beskriver han således:

”Tog man hænderne op af lommen, blev de straks følelsesløse. Kulden bed i ører og næse, og det var som om ansigtet var frosset til, ...

Men Tété-Michel vænnede sig til kulden, og han vænnede sig til maden. Han lærte grønlandsk og han lærte at køre med hundeslæde og at fiske. Han rejste fra syd til nord og tilbage, og overalt mødte grønlænderne ham med stor gæstfrihed, og han lærte deres traditioner at kende. Men han

vænnede sig aldrig rigtig til mørket i vinterhalvåret, og han blev ved med at undre sig over grønlændernes meget frie sexualmoral og over, hvor meget børnene fik lov til at bestemme.

Efter halvandet år i Grønland sagde Tété-Michel farvel til sine mange grønlandske venner og rejste tilbage til Paris. Her mødte han en fransk journalist, der straks blev interesseret i Tété-Michel og hans tur til Grønland. Derefter hørte man om Tété-Michel i alle medier både i Frankrig og i Afrika.

Fra Tété-Michel rejste hjemmefra som 16-årig, til han var tilbage i Togo, gik der 12 år. I alle de år skrev han ikke én gang til sin familie! De måtte læse om ham i aviserne og høre hans historie i radioen, før de fik ham at se. Men det endte med, at hans far var stolt af ham, selv om Tété-Michel var rejst hjemmefra uden farens tilladelse.

Ved hjælp af sin dagbog skrev Tété-Michel Kpomassie *"En afrikaner i Grønland"*. Bogen udkom i 1981 på fransk og i 1982 på dansk og derefter på mange andre sprog. I 2005 kom en ny udgave af *"En afrikaner i Grønland"* både på dansk og grønlandsk.

Man kan, hvad man vil!

C Til toppen og sikkert ned igen

Jurist, journalist, psykoterapeut, forfatter, konsulent, foredragsholder, kunstner. Titlerne er mange, men mest kendt er Lene Gammelgaard som den første skandinaviske kvinde, der har besteget Mount Everest. Det skete på en amerikansk ekspedition i 1996, hvor lederen af ekspeditionen og Lenes gode ven, Scott Fischer, døde på vejen ned som en af de 15, der døde på Mount Everest det år.

Selvfølgelig ved danskere, at det er naturen, der bestemmer, når man ikke kan komme til stranden om sommeren på grund af regnvejr. Men hvor meget naturen bestemmer, og hvor farlig den er, ved de fleste mest fra medierne, fra fjernsynet foran sofaen og kaffekopperne. Lene lærte det for alvor, da hun efter gymnasiet sejlede rundt mellem øerne i Caribien og oplevede stormene og bølgerne der.

Nu havde Scott Fischer spurgt hende, om hun ville med til toppen af verdens højeste bjerg. På det tidspunkt havde hun besteget bjerge i ti år. Det vigtigste for deltagerne var naturligvis at nå toppen af Mount Everest, men ekspeditionen var også en miljøekspedition, der havde som mål at rydde op på bjergsiderne efter de mange tidligere ekspeditioner. Før Lene Gammelgaard tog af sted, vidste hun, at det var naturen, der bestemte på Mount Everest.

To the summit and safe return – til toppen og sikkert ned igen blev Lene Gammelgaards mål og mantra.

Lene Gammelgaard trænede til turen ved at klatre, ved at læse om tidligere ekspeditioners erfaringer og ved at tale med folk, der allerede havde været der. Og hun dyrkede Tai Chi, svømmede, lavede arm- og mavebøjninger, løb, cyklede, og spiste. Det er vigtigt at tage på, så man har noget at tabe af på bjerget. Samtidig havde hun travlt med at finde sponsorer, der troede på hendes projekt. Sponsorerne skulle have deres navn eller logo på et flag og et billede af Lene med flaget på toppen af Mount Everest. Efter otte måneders intenst arbejde var hun klar.

Turen op blev lige så hård og eventyrlig som Lene havde forestillet sig. Hun nåede verdens top sammen med sin gruppe. Hun var stolt og træt – og klar til at komme sikkert ned igen. Men først skulle hun fotograferes med sine sponsorflag, og selv om hun havde svært ved at finde energi til at tage rygsækken af og finde kameraet frem, lykkedes det.

Turen ned blev én lang kamp for livet. Det gik godt i begyndelsen, men så blev det pludselig stormvejr og snevejr. På et tidspunkt havde de ikke mere ilt i flaskerne, og de kunne næsten ikke se noget.

Ud af en gruppe på 12 var de ni, der nåede op og otte, der nåede sikkert ned.

Allerede før Lene Gammelgaard sad i flyet på vej mod Nepal og Mount Everest i 1996, vidste hun, hvad hendes næste livsopgave skulle være. Hun skulle ikke bestige et nyt bjerg, hun ville have børn. Og det fik hun, selv om det måske ikke var på den måde, hun havde tænkt sig fra starten. Det lykkedes ikke hende og hendes mand at få børn. De blev skilt, men Lene besluttede at adoptere en to - årig nepalesisk pige, som forældrene havde afleveret på et børnehjem. Lene regnede med, at

hun skulle være i Nepal et par uger. På grund af den politiske situation kom det til at vare 14 måneder, før de kunne rejse til Danmark.

I en alder af 46 prøvede hun igen at blive gravid. Hun ville ikke have, at hendes nepalesiske datter skulle være enebarn. Denne gang lykkedes det. Lene blev gravid og fik tvillinger.

Lene Gammelgaard skrev en bestseller, *Everest - vejen til toppen* om kampen for at nå toppen, men det var hendes næste bog om kampen for at få sine børn, der fik titlen, *Mit livs kamp*.